Archive of SID

فصلنامه مطالعات مديريت شهري
سال دوم/ شماره اول/ بهار ۱۳۸۹

اهميت توجه به توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري

دكتر كريم حمدي
دانشيار و عضو هيات علمي‌دانشگاه آزاد اسلامي، واحد علوم و تحقيقات تهران
هادي رزقي شيرسوار
عضو هيات علمي‌دانشگاه آزاد اسلامي‌واحد گرمسار (مسئول مكاتبات)

چكيده

دانشگاه يكي از مراكز آموزش عالي و از جمله كاربري‌هاي شهري محسوب مي‌شود. مكان‌يابي دانشگاهها بخشي از برنامه‌ريزي جامع براي مؤسسات آموزش‌عالي است كه به‌منظور بالا بردن كيفيت فضايي ـ مكاني، ظرفيت و امكانات توسعه‌ي دانشگاه‌ها و تضمين انتخاب مكان آنها براساس اهداف و اولويت‌ها صورت مي‌گيرد. بر اين اساس اين پژوهش در صدد پاسخ به اهميت توجه به توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري بوده است. همچنين اين پژوهش از لحاظ هدف كاربردي و از نظر روش توصيفي مي‌باشد. نمونه مورد تحقيق شامل كليه دانشجويان مشغول به تحصيل در دانشگاههاي دولتي و آزاد اسلامي‌مي‌باشند كه تعداد ۵۰۰ نفر به عنوان نمونه مورد تحقيق انتخاب شدند. كه ٤٧١ پرسشنامه به محقق عودت داده شد. براي جمع آوري اطلاعات در اين پژوهش از دو روش كتابخانه‌اي و ميداني (پرسشنامه ٢٤ گويه اي طيف ليكرت) استفاده شده است. بر اساس مطالعه ادبيات موجود مؤلفه‌هاي نيروي انساني، شرايط سياسي ـ امنيتي، شرايط فرهنگي، شرايط اقتصادي، ويژگي قوميتي، زير ساخت‌هاي شهري، زير ساخت‌هاي تكنولوژيك و وضعيت جغرافيايي به عنوان مؤلفه‌هاي اصلي پژوهش شناسايي و مورد آزمون قرار گرفت. نتايج تحقيق نشان داد از نظر نمونه مورد پژوهش، مولفه شرايط سياسي-امنيتي داراي رتبه نخست اهميت و مولفه‌هاي: زير ساخت‌هاي شهري، زير ساخت‌هاي تكنولوژيك و نيروي انساني در رتبه‌هاي بعدي اهميت توجه به توسعه فضايي آموزش عالي دربرنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري قرار دارند.

واژگان كليدي

آموزش عالي، توسعه فضايي، برنامه‌ريزي راهبردي، مديريت شهري

www.SID.ir

تاريخ دريافت مقاله: ۱۳۸۸/۱۲/۲٤ تاريخ پذيرش مقاله: ۱۳۸۹/۲/۸

Archive of SID

مقدمه

مكان‌يابي دانشگاه‌ها در سطح كلان براي چند شهر يا مناطق وسيع‌تر در پهنه‌ي كشور و در سطح خرد براي كل شهر يا بخش‌هايي از آن، انجام مي‌شود. برنامه‌ريزان از روش‌ها و مدل‌هاي گوناگون به‌صورت كمي، كيفي و ترسيمي‌براي مكان‌يابي دانشگاه‌ها استفاده مي‌كنند. آنها سعي در بهبود معيارها و ضوابطي دارند كه براي مكان‌يابي دانشگاه‌ها كاربرد داشته باشد. برخي از اين معيارها عبارتند از: وجود كاربري‌هاي سازگار، جهت بهره‌مندي و تقويت فعاليت‌هاي آموزشي و تحقيقاتي؛ وجود مسكن ارزان قيمت و متناسب با شيوه‌ي زندگي استفاده كنندگان از دانشگاه در محيط‌هاي همجوار؛ تعيين و پيش‌بيني امكانات رفاهي و خدماتي؛ فراهم آوردن تسهيلات حمل و نقل در محل؛ تعيين توان توسعه‌ي فضايي و جهت آن؛ سازگاري طرح‌هاي توسعه‌ي دانشگاه در رابطه با ديگر طرح‌هاي توسعه و نوسازي شهري؛ سهولت دراختيار گرفتن زمين و مناسب بودن هزينه‌ي آن؛ آسيب نرساندن به بافت‌هاي تاريخي مجاور؛ درنظر گرفتن كيفيت زيبايي‌شناختي محيط پيرامون آن؛ انتخاب موقعيت و مساحت زمين باتوجه به ظرفيت‌پذيري و معيارهاي محيط‌شناختي درجهت توسعه‌ي پايدار و مشاركت مردم در مكان‌يابي و بهره‌برداري از محيط‌هاي دانشگاهي. (رادفر، ١٣٨٦)

بر همين اساس اين تحقيق درصدد روشن ساختن اهميت توجه به توسعه فضايي آموزش عالي دربرنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري مي‌باشد.

برنامه‌ريزي راهبردي

تولد برنامه‌ريزي راهبردي از دهه ١٩٦٠ بوده كه عمده فعاليت خود را با توسعه ابزارهاي جديد در تجارت و كسب و كار در دهه ١٩٧٠ آغاز نموده اما رشد اساسي برنامه‌ريزي راهبردي و تخصيص پرسنلي براي اين منظور در سال ١٩٨٣ بوده است. برنامه‌ريزي راهبردي در كسب و كار ابزاري است كه ما را به افزودن يك ارزش نزديك مي‌كند و ارزش يك محصول يا خدمتي است كه راحت‌تر شدن زندگي مشتري را باعث مي‌شود. ارزش كلي در وراي ارزشهاي افزوده شده براي مشتريان است. در اين راستا يكي از ابزارهاي دستيابي به اين ارزش رويكرد نيروي انساني است كه پيش نياز موفقيت سازمانها مي‌باشد. بنابر اين با نگرش تلفيقي مديريت راهبردي و مديريت منابع انساني عوامل تاثير گذار محيط بيروني سازمان تاثير خود را بر زير سيستمهاي منابع انساني هر چه بيشتر نمايان مي‌سازد و تصميمات مديران منابع انساني را از حالت متمركز شده بر حيطه سازمان معطوف به عوامل خارجي و تصميم گيري غير متمركز مي‌گرداند. (پترسون ٢٠٠٥)

اكثر سازمانهايي كه اقدام به تدوين برنامه‌ريزي راهبردي كرده‌اند، اذعان دارند كه فرايند برنامه‌ريزي به مثابه دوره آموزش مديريت كاربردي نقش بسزايي در اعتلا و درك مديريتي آنان داشته است. يكي از جلوه‌هاي زيباي مديريت نوين ضرورت رويكرد سازمانها به مشاركت عمومي

www.SID.ir

Archive of SID

و تهيه تمهيدات لازم براي بهره گيري از شكل بسيج گونه كاركنان در راه نيل به اهـداف اسـت. (ملو ٢٠٠٦)

فرآيند برنامه‌ريزي راهبردي

برنامه‌ريزي راهبردي شامل مراحل ذيل مي‌شود

- تعيين بيانيه ماوريت شركت؛
- تجزيه و تحليل محيط داخلي و خارجي؛
- تعيين استراتژي شركت؛
- تعيين استراتژي كسب و كار؛
- تعيين استراتژي وظيفه‌اي. (نائلي ١٣٨١)

مبناي برنامه‌ريزي راهبردي، پيش بيني محيط (فرصتها و تهديدات) آينده است و در جـايي كه بين پيش بيني (در زمان برنامه ريزي) و واقعيت (در زمان اجرا) تفاوت زيادي وجود داشـته باشد، اثربخشي آن از بين مي‌رود. برنامه‌ريزي راهبـردي بـه محيطـي باثبـات و پايـدار، عوامـل محيطي در تعادل با تغييرات پيوسته، كنش و واكنش قابل فهم و قابل پيش بينـي نيـاز دارد و در فقدان چنين شرايطي از كاركرد موثر بازمي‌ماند.

براي يك مدير، هيچ ادراكي مهمتر از فهم كسب و كار نيست. ايـن بصـيرت تنهـا بـه درك عوامل موثر و روابط بين آنها محدود نمي‌شود، بلكه كشف شهودي زواياي ناشناخته ايـن فضـا و خلق ايده‌هايي براي بهره برداري از آنهـا، تجلـي ارزش آفرينـي از ايـن بصـيرت اسـت. (كـونتز ١٣٧٨)

عوامل موثر در برنامه‌ريزي راهبردي

در نظام برنامه‌ريزي راهبردي عوامل گوناگوني تاثيرگذارند كه اهم آنها عبارتند از: بزرگي يـا كوچكي سازمان / اندازه سازمان، نوع مـديريت، پيچيـدگيهاي شـرايط محيطـي، پيچيـدگيهاي فرايند توليد، انواع مشكلات، و اهداف نظام برنامه‌ريزي سازمان. قبل از هرگونـه تصـميم گيـري درباره برنامه‌ريزي راهبردي بايد ابتدا يك راهنمـا و يـا دسـتورالعمل برنامـه‌ريـزي تهيـه شـود. راهنماي برنامه‌ريزي بـــه عنوان اولين سند فرايند برنامه‌ريزي حاصـل حاصـل توافـق جمعـي مديران براي هماهنگي عمليات خود جهت تدوين برنامه‌هاي راهبردي و ماخذ مراجعه مديران و كاركنان است. (طوسي ١٣٨٠)

علاوه بر تعهد مديريتي كـــه لازمه برنامه‌ريزي محسـوب مـي‌شـود، دامنـه برنامـه ريـزي، تعريف واژه‌هاي اصلي، نوع ورودي و خروجي داده‌ها و اطلاعات مورد نيـاز نظـام برنامـه ريـزي، منابع اطلاعات، ارتباطات و ضوابط بـه منظـور ايجـاد زبـان و تعريـف مشـترك بـين مـديران و كاركنان به وضوح در راهنما آورده مي‌شود. يكي از الزامات برنامه‌ريزي راهبـردي انتخـاب افـراد

www.SID.ir

واجد شرايط از نيروهاي متعلق به صف و ستاد است. اين انتخاب بايد به اتكاء تواناييهاي افراد و دانش و توانايي آنها در رأس برنامه‌ريزي انجام شده باشد و افراد انتخاب شده بايد از حسن مشاركت عمومي و رعايت حسن رفتار تيمي برخوردار باشند. يكي از وظايف و مسئوليتهاي اصلي مديريت عالي هر سازمان درك مفهوم واقعي مقوله برنامه‌ريزي راهبردي به معناي كامل و جامع آن است. هر مدير مسئوليت‌پذير، وظيفه دارد براي حفظ بقا و پويايي سازمان خود با اصول و مباني برنامه‌ريزي راهبردي آشنا باشد. مديريت عالي بايد در سطح سازمان، فضاي مناسب و موثر مورد نياز جهت برنامه‌ريزي راهبردي را به وجود آورد. نقش ديگر مديريت عالي سازمان، كسب اطمينان در تطابق و سازگاري نظام برنامه‌ريزي پيش بيني شده، با ويژگيهاي سازمان است. نقش ديگر مديريت عالي سازمان افزون بر دخالت مستمر و مستقيم در سرپرستي و هدايت گروه برنامه ريزان، اخذ نتايج مطلوب كيفيت بحثها و گفتمان چهره به چهره است. (فرد ١٣٨٤)

مديريت عالي موظف است در مقاطع زماني مشخص حاصل و نتايج فعاليتهاي انجام شده مربوط به برنامه‌ريزي راهبردي را به مسئولان و مقامات بالاتر گزارش كند. در يك كلام بايد گفت سبك مديريتي بالاترين مقام اجرايي در محتوا و مضمون برنامه‌ريزي راهبردي يك نقش بارز دارد و هرچه ميزان مشاركت جويي بالاترين مقام اجرايي در فرايند تصميم گيري بيشتر باشد به تناسب جديت او محتواي برنامه‌هاي تدوين شده غني‌تر مي‌شود. (رحمان سرشت ١٣٨٣)

ديدگاه و ارزشهاي شخصيتي مدير و نگرش او به مفهوم رشد و توسعه سازمان و اداره بهينه منابع، تاثير مستقيم در محتواي برنامه‌هاي عملياتي و برنامه‌ريزي راهبردي دارد. زكاوت، فراست و قدرت ذهني انسانها در فرايند برنامه‌ريزي را مي‌توان در سه دسته كاملاً متمايز طبقه بندي كرد:

الف) افراد هوشيار: افراد تيزهوش و تصميم گير كه داراي توانائيهاي بي نظير در قبال پديده‌هاي خلق الساعه هستند.

ب) افراد آينده نگر با قوه درك مستقيم: اين افراد با قدرت آينده نگري و درك مستقيم موضوعها قادر به پيش بيني اوضاع در افقهاي دوردست هستند.

پ) افراد مغشوش: مديران با اين نوع ادراك ذاتي قادرند، نياز به تغيير را احساس كنند ولي دقيقاً نمي‌دانند چه كارهايي را بايد انجام دهند. (دولان و شولر ١٣٧٨)

تدوين منشور و آرمان سازمان از بديهي‌ترين مسئوليتهاي مديريت عالي بوده و تبلور و تجسم روح او را در كالبد سازمان به منصه ظهور مي‌رساند. امروزه فاكتور جامعه به عنوان يك عامل مهم تاثير زيادي در تبيين اهداف كلي در شكل گيري ماموريتها و اهداف به سازمان تحميل مي‌شود. مأموريتها و اهداف اصولي سازمان بايد به صورت كتبي به عموم اعلام شود و در تهيه متن آن بايد نهايت دقت و توجه مبذول گردد تا جايي كه براي هرگونه تفسير و تعبير

www.SID.ir

Archive of SID

نباشد. اهداف انتخاب شده بايد مناسب، قابل ارزيابي و سنجش نسبت به زمـان، قابـل انعطـاف، قابل قبول، قابل فهم، و... باشند و توسط مديريت عالي متعهدانه پيگيري شوند. (دسلر ١٣٨٤)

هيچ سازماني صرفاً به اتكاي تدوين برنامه، سود كسب نكرده است، بلكه كسب سـود منـوط به اجراي موفقيت آميز برنامه‌هاي تدوين شده است. تبديل برنامه‌هاي راهبردي به تصميم‌هـاي جاري طي گامهاي كاملاً مشخصي انجام مي‌شود. بودجه ريزي به عنوان اولين ابزار كاري جهت نيل به هدف تبديل برنامه‌هاي راهبردي به تصميم جاري است. نظام بـودجه ريزي اين امكـان را فراهم مي‌سازد كه مدير سازمان با داشتن شاخصهاي قابل سـنجش ضـمن نظـارت بـر امـور، نحوه عملكرد قسمتهاي مختلف را ارزيابي كند. امروزه هيچ عاملي ثابت نبـوده و همـه چيـز در تغيير است. در چنين شرايط متحولي شرط خردورزي ايجاب مي‌كنـد كـه بـه مـوازات تهيـه و تدوين برنامه‌هاي راهبردي سازمان، يك مجموعه برنامه اقتضايي تنظـيم گـردد كـه در صـورت فراهم نبودن شرايط براي اجراي برنامه راهبردي بلافاصله برنامه‌هاي جايگزين موردبررسي قـرار گيرد. هدف از برنامه‌هاي اقتضايي ايجاد موقعيت مناسب براي مديران در مقابله بـا رويـدادهاي غيرمترقبه است. (امير كبيري ١٣٧٧)

طرحها و برنامه‌هاي اقتضايي عمدتاً براي مواجهـــــه با بحران درمقاطع برنامـه‌هـاي كوتـاه مدت پيش بيني مي‌شوند و مدير را قادر مي‌سازند كه بـــــراي رفع بحران يكي از گزينـه‌هـاي مناسب و از قبل تبيين شده را جهت حفظ توازن سازمان انتخاب و اجرا كنـد؛ ولـي در مرحلـه پيشرفته، كاوش آينده (آينده كاوي) افق ديد مدير را به نقاط بسيار دور برده و مـوارد خـارج از دوره زماني برنامه‌ريزي عادي، با استفاده از رويه‌هاي كارشناسي مورد ارزيابي قـرار گرفتـه و راه حل اساسي براي هر كدام از موضوعها مـــــورد علاقه سازمان پيش بينـي مـي‌شـود. در ايـن ارتباط بايد موارد زير لحاظ شود:

الف) مديريت بايد از نظام كنترل حمايت كند؛
ب) ساختار سازماني مناسب لازم است؛
پ) پذيرش نظام بودجه به عنوان بخش جدايي ناپذير سيستم‌هاي اطلاعاتي و عملياتي؛
ت) تعريف و تعيين جايگاه و مسئوليت نظام بودجه ريزي در سازمان؛
ث) نظام بودجه ريزي نبايد مانع تصميم گيري شود؛
ج) نظام حسابداري مرتبط با آن ساده باشد؛
چ) دقت در جلوگيري از محدوديت سازي نظام بودجه ريزي؛
ح) شفاف بودن هدف نظام بودجه ريزي براي كليه كاركنان؛
خ) مشخص بودن استانداردها؛
د) از برخوردهاي سليقه‌اي جلوگيري شود؛
ذ) اقتصادي باشد. (اسميت ١٣٧٧)

www.SID.ir

Archive of SID

برنامه‌هاي توسعه نظام آموزش عالي

برنامه توسعه يك سند برنامه‌ريزي است كه به عنوان رهنمودي براي ويژگي‌هاي كلي، اشكال فيزيكي، رشد و توسعه‌ي بخش آموزش عالي مي‌باشد. آن توصيفي از چگونگي، چرايي، مكان و زمان توسعه و بازسازي آموزش عالي است و تصميمات مربوط به تخصيص بودجه، سرمايه گذاري، موضوعات زير مجموعه بخش و مسائل وابسته ديگر را مشخص مي‌كند.

اين برنامه‌ها فرصتي را براي رهبران و مديران نظام‌هاي مختلف فراهم مي‌كنند تا آنها افق دور را نگاه كنند و بر اساس آن، بينش‌ها و رهنمودهاي جديد را تدوين، اهداف را تعيين و نقشه‌اي را براي آينده فراهم نمايند. جهت اجراي مناسب، اين برنامه‌ها بايد توصيف كنند كه كجا، چگونه و در چه فضايي آرمانهاي جامعه از نظر اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي توسعه و گسترش مي‌يابند. به طور كلي يك برنامه توسعه به عنوان نقشه راه و راهنمايي براي آينده مي‌باشد.

شايد امروزه پرداختن به اين سؤال اساسي كه «آيا نياز به برنامه وجود دارد؟» ديگر ضرورتي نداشته باشد. دلايل زيادي براي اثبات نياز به برنامه وجود دارد كه توسعه نيافتگي يكي از آنها است. واگذاري فرايند توسعه به كارهاي غير برنامه‌اي، ما را در آينده به توسعه نمي‌رساند. در واقع نقش و هدف برنامه تسريع امر توسعه و پر كردن شكاف كشورهاي توسعه نيافته و كشورهاي توسعه يافته است. هر گاه سخن از برنامه به عنوان محصول برنامه‌ريزي به ميان مي‌آيد، بلافاصله سؤالاتي مطرح مي‌شود در خصوص اين كه آيا برنامه اثر گذار بوده و آيا مي‌توان دليل نارساييهاي موجود را ناشي از ضعف برنامه دانست يا خير؟ در پاسخ بايد گفت كه اگر عده‌اي براي چگونگي سازماندهي جوامع از طريق برنامه‌ها توليد انديشه نمي‌كردند، اوضاع به مراتب بدتر از شرايط فعلي بود. بنابراين نبايد مشكلاتي چون بيكاري فارغ التحصيلان، عدم تناسب برنامه‌هاي آموزشي با نيازهاي جامعه و غيره را نتيجه برنامه‌ريزي دانست.

ويژگي‌هاي برنامه‌هاي توسعه آموزش عالي

تاكيد برنامه‌هاي توسعه به طور اعم بر مفهوم «توسعه» استوار است. توسعه به طور خلاصه مفهومي با ابعاد و ويژگي‌هاي زير مي‌باشد:

- توسعه يك فرايند مستمر است.
- توسعه مفهومي‌چند جانبه، چند رشته اي، جامع و سيستمي‌است.
- توسعه از طريق توانمند سازي انسانها براي بهبود كيفيت زندگي و ارضاي آرزوهاي آنها انجام مي‌شود.
- توسعه از طريق برنامه‌ريزي گام به گام اجتماعي قابل پيگيري است.
- توسعه يك مفهوم خود به خودي و مبتني بر نظم‌هاي خود جوش نيست، بلكه مفهومي ارادي و عمدي است. (داودي ۱۳۸۵)

www.SID

Archive of SID

اهداف برنامه‌هاي توسعه نظام آموزش عالي

اهداف برنامه‌هاي توسعه به طور اعم اين است كه به طور روشن و واضح و در صورت ممكن بهترين و مناسب‌ترين توسعه آينده را در حوزه تحت برنامه‌ريزي مشخص كند تا اين كه از اين طريق به هيات برنامه ريزي، مديران و دست اندركاران در طراحي استراتژي‌ها، سياست ها، روش‌ها و دستوراتي كه موجب تقويت كيفيت زندگي و فرهنگ بهتر در جامعه مي‌شود، كمك كند. اين اهداف افراد را در انجام وظايف شان به منظور رسيدن به اصول رشد هوشمندانه هدايت مي‌كنند. هم چنين اهداف برنامه‌هاي توسعه به عنوان مجموعه‌اي از بيانيه‌ها و اصول توسعه براي اجتماع مي‌باشند كه مباني حقوقي را براي تدوين و اجراي قوانين و موازين برنامه‌ها فراهم مي‌كنند.

اهداف مدون در برنامه‌هاي توسعه مي‌توانند داراي رهنمودهايي به شرح زير باشند:

- اهداف اعمال مديريت كارآ و موثر را امكان پذير و اداره پيشرفت‌هاي فرهنگي و اجتماعي را آسانتر مي‌كنند.
- اهداف نحوه تعيين ساختار دولت و سيستم‌هاي آن را براي پيشرفت برنامه توسعه روشن مي‌كنند.
- اهداف تعهد و التزام مديران اجرايي را در سطوح مختلف فراهم مي‌كنند. زيرا با داشتن برنامه عمل، هر دستگاه اجرايي به جاي كارهاي روزمره و پراكنده هدف مشخصي را پيش روي دارد.
- اهداف كنترل و ارزيابي موثر روند برنامه را فراهم مي‌سازند. (داودي ۱۳۸۵)

تعريف مكان‌يابي

سكني گزيدن يكي از اولين نيازهاي بشر بوده است. از اين طريق او مي‌توانسته تا با مرزبندي مكان زندگي و كار خود شرايطي را ايجاد كند تا ضمن حفظ امنيت خود، شناسائي مرزها توسط ديگران، امكان دستيابي افراد به مكان تحت تعلق خود را فراهم آورد.

در دوره صنعتي و فراصنعتي ، با توجه به محدوديت‌هاي ايجاد شده در منابع، ايجاد مكاني براي تهيه، توزيع ، توليد و فروش اهميت به سزائي يافت و مبارزه در راه كسب بهترين مكان شدت گرفت.

آموزش عالي نيز جهت ارائه خدمات و توليد علم همواره نيازمند مكاني بوده است. در دهه‌هاي اخير با توجه به گسترش فراوان آموزش عالي و شدت گرفتن فضاي رقابتي در كسب بهترين نهاده‌هاي توليد علم و نيز با توجه به رويكرد درآمدزائي آموزش عالي (جدا از نوع درآمد زائي و نيز نوع توزيع درآمد حاصله)، مكان يابي، نقشي اساسي يافته است. (رادفر ۱۳۸٦)

مكان يابي را مي‌توان اين گونه تعريف كرد كه :

www.SID.ir

«بررسي شاخص‌هاي مورد نظر سازمان بر اساس يافتن بهترين مكان تهيه، توليد و توزيع (كالا و خدمات)، به نحوي كه در دراز مدت در هيچ يک از فاكتورهاي تهيه، توليد و توزيع سازمان دچار بحران نگردد».

بر اين اساس مكان‌يابي براي دانشگاه‌ها را مي‌توان با توجه به تعريف فوق مانند زير مطرح كرد :

«بررسي فاكتورهاي مورد نظر آموزش عالي همچون دانشجو، وضعيت صنعت، وضعيت استاد و... به نحوي كه دانشگاه در طولاني مدت در دستيابي و استفاده از فاكتورهاي ذكر شده دچار بحران نگردد».

اهداف بلند مدت توسعه فضايي آموزش عالي

توسعه فضايي آموزش عالي داراي اهداف بلند مدتي است كه در ذيل به طور خلاصه بيان مي‌گردد:

- ايجاد و توسعه مراكز آموزش عالي به منظور تربيت نيروي انساني متخصص مورد نياز كشور؛
- افزايش ظرفيت دانشگاه‌ها و مراكز آموزش عالي موجود متناسب با عملكرد و استعدادهاي مناطق مختلف كشور؛
- افزايش سطح برخورداري استانهاي كشور از امكانات آموزش عالي به منظور تامين بخشي از نيروي انساني متخصص مورد نياز خود؛
- ايجاد توسعه مراكز آموزش عالي وابسته به دانشگاه‌ها در شهرستانهاي داراي امكانات و قابليت‌هاي نسبي، به منظور تامين نيروي انساني مورد نياز مناطق و انتقال بعضي از رشته‌ها در مقاطع بالاتر به دانشگاها و مراكز آموزش عالي در مراكز استانها.
- ارتقاي كيفيت برنامه‌هاي آموزشي متناسب با نيازهاي مشاغل و تخصص‌هاي مورد نياز كشور. (رادفر ١٣٨٦)

اصول و استراتژي‌هاي سازماندهي فضايي بخش آموزش عالي

در راستاي هدف يكپارچه سازي و تعادل بخشي فضاهاي آموزش عالي توسعه فضاهايي در اولويت قرار مي‌گيرد كه پرداختن به آنها از نظر اقتصادي مقرون به صرفه نمي‌باشد. در اين مورد مي‌توان به مناطق محروم اشاره نمود كه توسعه آموزش عالي در آنها توام با سرمايه گذاري‌هاي زياد و دير بازده مي‌باشد.

با توجه به دوران بازسازي در كشور و به منظور تسريع در خود كفايي و تامين نيروي انساني متخصص مورد نياز، در مقاطع اوليه توسعه، خط مشي اولويت نسبي به فضاهاي توسعه يافته و در حال توسعه در مكان يابي و توسعه بخش آموزش عالي به دلايل زير مد نظر مي‌باشد:

- صرفه جويي در سرمايه گذاري به لحاظ استفاده بيشتر از ظرفيتهاي موجود؛
- صرفه جويي در زمان به لحاظ بهره برداري از ظرفيتها و زيربناهاي آماده؛

www.SID.ir

Archive of SID

- بازدهي سريعتر سرمايه گذاري و حد اكثر استفاده از ظرفيت ها و اعضاي هيات علمي‌موجود؛

در مقاطع بعدي توسعه مناطق كمتر توسعه يافته كه قابليت جذب سرمايه گذاري در بخش آموزش عالي را دارند به عنوان كانون‌هاي محرک توسعه براي فعاليت‌هاي بعدي توسعه در نظر گرفته مي‌شوند (رادفر ١٣٨٦)

شكل ١: مدل مفهومي‌پژوهش

مدل تركيبي پژوهش(برگرفته از رادفر ١٣٨٦، ملو ٢٠٠٦)

اهداف پژوهش

هدف اصلي

هدف اصلي اين پژوهش، بررسي جايگاه توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري است كه در كنار آن اهداف فرعي زير نيز دنبال مي‌شود:

١) شناسايي اهميت مؤلفه نيروي انساني در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛

٢) شناسايي اهميت مؤلفه شرايط سياسي ـ امنيتي در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛

٣) شناسايي اهميت مؤلفه شرايط فرهنگي در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛

www.SID.ir

٤) شناسايي اهميت مؤلفه شرايط اقتصادي در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛
٥) شناسايي اهميت مؤلفه شرايط قوميتي در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛
٦) شناسايي اهميت مؤلفه زير ساخت‌هاي شهري در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛
٧) شناسايي اهميت مؤلفه زير ساخت‌هاي تكنولوژيك در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري؛
٨) شناسايي اهميت مؤلفه وضعيت جغرافيايي منطقه در توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت شهري.

سوالات پژوهش

١) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه نيروي انساني تا چه اندازه حائز اهميت است؟
٢) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط سياسي - امنيتي چه اندازه اهميت دارد؟
٣) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط فرهنگي تا چه اندازه حائز اهميت است؟
٤) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط اقتصادي تا چه اندازه حائز اهميت است؟
٥) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه ويژگي قوميتي تا چه اندازه حائز اهميت است؟
٦) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه زير ساخت‌هاي شهري چه اندازه اهميت دارد ؟
٧) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه زير ساخت‌هاي تكنولوژيك چه اندازه اهميت دارد؟
٨) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه وضعيت جغرافيايي منطقه چه اندازه اهميت دارد ؟

روش پژوهش

اين پژوهش از لحاظ هدف كاربردي و از نظر روش توصيفي مي‌باشد. در بين نمونه ٥٠٠ نفري از كل دانشجويان مشغول به تحصيل در دانشگاههاي دولتي و آزاد اسلامي به عنوان جامعه آماري انجام گرفته است. مطابق جدول مورگان (حداقل نمونه مورد نياز ٢٦٤ نفر) تعداد ٥٠٠ نفر به عنوان نمونه مورد تحقيق انتخاب شدند. كه از ميان ٤٧١ پرسشنامه به محقق عودت داده شد.

يافته‌هاي پژوهش

سوال: در صورت آشنايي با شهر تهران به اين پرسش پاسخ دهيد: اگر قرار باشد دانشگاهي در حد و اندازه دانشگاه تهران تاسيس شود، كدام منطقه تهران را مناسب اين طرح مي‌بينيد؟

Archive of SID

پاسخ به اين سئوال در قالب اطلاعات آماري به تفكيك فراواني و درصد پاسخ دهندگان در جدول شماره ۱ اشاره شده است

جدول ۱: فراواني پاسخ به سئوال ميزان اعتبار مناطق مختلف تهران

	فراواني	درصد	درصد اعتباري	درصد تجمعي
منطقه ۱	20	5. 2	5. 2	5. 2
منطقه ٤	14	3. 6	3. 6	8. 8
منطقه ٥	55	14. 3	14. 3	23. 1
منطقه ۷	29	7. 5	7. 5	30. 6
منطقه ۱۱	26	6. 8	6. 8	37. 4
منطقه ۱٥	25	6. 5	6. 5	43. 9
منطقه ۱۷	16	4. 2	4. 2	48. 1
منطقه ۲۲	176	45. 7	45. 7	93. 8
هيچكدام	24	6. 2	6. 2	100. 0
جمع	385	100. 0	100. 0	

آزمون فرضيه‌ها

۱) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه نيروي انساني تا چه اندازه حائز اهميت است؟

با توجه به اينكه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤۷۰) و سطح معني داري (۰/۰۰۰) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت كرد كه در توسعه فضايي آموزش عالي توجه به مؤلفه نيروي انساني بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ۲)

جدول۲: اطلاعات آماري آزمون فرضيه اول

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	6. 1792	1. 69914	08660 .

Test Value = 12					
t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-67. 218	470	000 .	-5. 82078	-5. 9910	-5. 6505

۲) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط سياسي - امنيتي چه اندازه اهميت دارد؟

با توجه به اينكه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤۷۰) و سطح معني داري (۰/۰۰۰) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان

www.SID.ir

۹۹ درصد مي‌توان قضاوت کرد که در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط سياسي - امنيتي بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ۳)

جدول۳: اطلاعات آماري آزمون فرضيه دوم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	6. 3351	2. 77065	14121 .

Test Value = 12					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-40. 118	470	000 .	-5. 66494	-5. 9426	-5. 3873

۳) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط فرهنگي تا چه اندازه حائز اهميت است؟

با توجه به اينکه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤٧٠) و سطح معني داري (۰/۰۰۰) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت کرد که در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط فرهنگي بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ۴)

جدول٤: اطلاعات آماري آزمون فرضيه سوم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	7. 7481	1. 98206	10101 .

Test Value = 15					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-71. 791	470	000 .	-7. 25195	-7. 4506	-7. 0533

٤) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط اقتصادي تا چه اندازه حائز اهميت است؟

با توجه به اينکه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤٧٠) و سطح معني داري (۰/۰۰۰) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت کرد که در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه شرايط اقتصادي بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ۵)

www.SID.ir

Archive of SID

جدول۵: اطلاعات آماري آزمون فرضيه چهارم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	8. 5584	2. 63931	13451 .

Test Value = 15					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-47. 888	470	000 .	-6. 44156	-6. 7060	-6. 1771

۵) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه ويژگي قوميتي تا چه اندازه حائز اهميت است؟

با توجه به اينكه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤٧٠) و سطح معني داري (٠/٠٠٠) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت كرد كه در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه ويژگي قوميتي بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ٦)

جدول٦: اطلاعات آماري آزمون فرضيه پنجم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
385	3. 0052	1. 27065	06476 .

Test Value = 6					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-46. 246	470	000 .	-2. 99481	-3. 1221	-2. 8675

٦) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه زير ساخت‌هاي شهري تا چه اندازه حائز اهميت است؟

با توجه به اينكه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤٧٠) و سطح معني داري (٠/٠٠٠) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت كرد كه در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه زير ساخت‌هاي شهري بسيار اهميت است. (جدول شماره ۷)

جدول۷: اطلاعات آماري آزمون فرضيه ششم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	3. 5662	1. 43846	07331 .

Test Value = 6					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-33. 198	470	000 .	-2. 43377	-2. 5779	-2. 2896

www.SID.ir

۷) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه زير ساخت‌هاي تكنولوژيك چه اندازه اهميت دارد؟

با توجه به اينكه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤٧٠) و سطح معني داري (۰/۰۰۰) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت كرد كه در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه زير ساخت‌هاي تكنولوژيك بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ۸)

جدول۸: اطلاعات آماري آزمون فرضيه هفتم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	1. 8182	93161 .	04748 .

Test Value = 3					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-24. 891	470	000 .	-1. 18182	-1. 2752	-1. 0885

۹) در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه وضعيت جغرافيايي منطقه چه اندازه اهميت دارد؟

با توجه به اينكه مقدار (t) محاسبه شده با درجه آزادي (٤٧٠) و سطح معني داري (۰/۰۰۰) از مقدار(t) بحراني جدول بزرگتر است فرض صفر رد مي‌شود. بنابراين با اطمينان ۹۹ درصد مي‌توان قضاوت كرد كه در توسعه فضايي آموزش عالي مؤلفه وضعيت جغرافيايي منطقه بسيار حائز اهميت است. (جدول شماره ۹)

جدول۹: اطلاعات آماري آزمون فرضيه هشتم

N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
471	1. 7403	1. 09927	05602 .

Test Value = 3					
t	df	.Sig (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
-22. 486	470	000 .	-1. 25974	-1. 3699	-1. 1496

آزمون فريدمن

مطابق نتايج حاصل از آزمون فريدمن كه در جدول شماره ۱۰ به آن اشاره شده است، از نظر نمونه مورد تحقيق، مولفه شرايط سياسي ـ امنيتي داراي رتبه نخست اهميت و مولفه‌هاي زير ساخت‌هاي شهري، زير ساخت‌هاي تكنولوژيك و نيروي انساني در رتبه‌هاي بعدي اهميت قرار دارند.

www.SID.ir

Archive of SID

جدول ۱۰: آزمون فريدمن

	مولفه ها	رتبه ميانگين
۱	نيروي انساني	۵/۴۷
۲	شرايط سياسي - امنيتي	۵/۸۸
۳	شرايط فرهنگي	٤/۸۹
٤	شرايط اقتصادي	۵/۳۲
۵	ويژگي قوميتي	٤/۲۷
٦	زير ساخت‌هاي شهري	۵/٦۳
۷	زير ساخت‌هاي تكنولوژيك	۵/٦۱
۸	وضعيت جغرافيايي	۵/۰۹

جمع بندي و نتيجه گيري

در سازماندهي فضايي توسعه آموزش عالي معمولا ابعاد اقتصادي توسعه و ابعاد اجتماعي توسعه دو نيروي تعيين كننده و در بسياري موارد بازدارنده يكديگرند. بدين ترتيب كه معمولا از جنبه‌هاي اقتصادي فضاهايي براي توسعه و استقرار مراكز آموزش عالي توصيه مي‌شوند كه از بعضي جنبه‌هاي اجتماعي آثار زيان باري به‌بار خواهند آورد. به طور مثال منطقه تهران به دليل آمادگي‌هاي نسبي آن از لحاظ امكانات و تجهيزات زير بنايي، از بعد اقتصادي در ايجاد و توسعه مراكز آموزش عالي نياز به سرمايه گذاري كمتر داشته و بازده سرمايه گذاري‌ها نيز سريعتر و بيشتر خواهد بود. ليكن از بعد اجتماعي بر حسب تشديد روند مهاجرت و در نتيجه گسترش بحران‌ها و نارسايي‌هاي موجود در اين منطقه خواهد گرديد.

نتايج حاصل از اجراء پژوهش ذيل به شرح زير مي‌باشد:

- از مجموع ۳۸۵ نفر پاسخ دهنده به اين پرسش ۲۰ نفر معادل ۲/۵ درصد منطقه يك تهران، ١٤ نفر معادل ٦/۳ درصد منطقه ٤، ۵۵ نفر معادل ۳/١٤ درصد منطقه ۵، ۲۹ نفر معادل ۵/۷ درصد منطقه ۷، ٢٦ نفر معادل ۸/٦ درصدمنطقه ١١، ۲۵ نفر معادل ۵/٦ درصد منطقه ١۵ ، ١٦ نفر معادل ۲/٤ درصد منطقه ١۷، ١۷٦ نفر معادل ۷/٤۵ درصد منطقه ۲۲ و ٢٤ نفر معادل ۲/٦ درصد هيچ يك مناطق مذكور را مناسب براي اين امر ندانستند.
- از مجموع ٤۷١ نفر نمونه مورد پژوهش ۲۰۵ نفر معادل ۵/٤۳ درصد مرد و ٢٦٦ نفر معادل ۵/۵٦ درصد زن بوده اند.
- از مجموع ٤۷١ نفر نمونه مورد پژوهش، ۹/۷۰ درصد ۲۰-۳۰ سال، ۲/۲٤ درصد ۳١-٤۰ سال، ٦/۳ درصد ٤١-۵۰ سال و ۳/١ درصد ۵١ سال به بالا بوده اند.
- از مجموع ٤۷١ نفر نمونه مورد پژوهش ۸/٦۵ درصد در مقطع كارشناسي، ۸/۲۷ درصد ارشد و ٤/٦ درصد در مقطع دكتري مشغول به تحصيل بوده اند.

www.SID.ir

Archive of SID

- از نظر نمونه مورد تحقيق، مولفه شرايط سياسي ـ امنيتي داراي رتبه نخست اهميت و مولفه‌هاي زير ساخت‌هاي شهري، زير ساخت‌هاي تكنولوژيك و نيروي انساني در رتبه‌هاي بعدي اهميت قرار دارند.

نتايج حاصل از آزمون سوالات تحقيق به شرح جدول شماره ١١ مي‌باشد:

جدول١١: نتايج حاصل از آزمون سئوالات پژوهش

	مولفه ها	رد فرض	تاييد فرض
١	نيروي انساني	-	*
٢	شرايط سياسي - امنيتي	-	*
٣	شرايط فرهنگي	-	*
٤	شرايط اقتصادي	-	*
٥	ويژگي قوميتي	-	*
٦	زير ساخت‌هاي شهري	-	*
٧	زير ساخت‌هاي تكنولوژيك	-	*
٨	وضعيت جغرافيايي	-	*

پيشنهادات

با توجه به اهميت توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌ريزي راهبردي مديريت ضروري است نكات مطرح شده زير از سوي برنامه‌ريزان و مسئولان امر مورد مداقه قرار گيرد. به ويژه در تاسيس و يا گسترش فضاي كالبدي دانشگاهها و مراكز آموزش عالي دولتي و خصوصي در كلانشهرها ضروري است اين گسترش در لواي طرح كلي مديريت شهري ملحوظ نظر قرار گيرد.

- توجه به اهميت توسعه فضايي آموزش عالي در برنامه‌هاي راهبردي مديريت شهري و توجه به اهميت فضاي كالبدي آموزش عالي به عنوان بخشي از فضاي معماري شهري از سوي برنامه‌ريزان و مديران شهري. به عبارت ديگر مديران و برنامه‌ريزان شهري مي‌توانند با فراهم ساختن بسترهاي مناسب و مساعدت با وزارت علوم تحقيقات و فناوري امكان همكاري متقابل را فراهم آورند. همكاري كه به طور قطع به نفع طرفين خواهد بود.
- تامين امكانات مورد نياز از جمله منابع انساني متخصص (به ويژه بومي و محلي) از طريق آموزش‌هاي ضمن خدمت و يا دوره‌هاي كاربردي در مراكز آموزشي و فني و حرفه‌اي قبل از ايجاد مراكز آموزش عالي با كمك گرفتن از طريق سازمانهاي دخيل در اين امر.
- ايجاد شرايط سياسي ـ امنيتي با ثبات در منطقه و حذف عوامل مزاحم با استقرار نظام خود مديريتي و خود انضباطي و جلب همكاري عمومي‌مردم.

www.SID.ir

Archive of SID

- بهبود شرايط فرهنگي از طريق آموزش‌هاي همگاني به وسيله صدا و سيما، روزنامه‌ها، كتابهاي درسي و تحصيلي دانش آموزان و دانشجويان و اينترنت در درك فرهنگ عمومي و كمك به حذف فرهنگ تحجر، بيسوادي و فرهنگ ناسيوناليسيتي مخدوش.
- بهبود شرايط اقتصادي منطقه از طريق جذب سرمايه گذاري در زمينه‌هاي كشاورزي و صنعتي و توسعه پايدار. البته توسعه آموزش عالي و توسعه اقتصادي لازم و ملزوم يكديگرند. به عبارت ديگر معمولا انتظار مي‌رود با گسترش آموزش عالي رشد اقتصادي منطقه نيز همزمان سرعت پيدا كند.
- تقويت فرهنگ قوميتي در لواي فرهنگ قدرتمند ملي مي‌تواند امكان اعتماد و درك قوميت‌هاي مختلف را فراهم سازد. آموزش عالي بدون محدويت مذهبي، زباني، نژادي و قوميتي مي‌تواند زمينه ساز چنين شرايطي شود اما ضروري است در ابتدا نظر موافق قوميت‌هاي گوناگون را به پذيرندگي منطقه مورد نظر جلب شود.
- قبل از اجراي هر پروژه و يا طرح گسترش آموزش عالي در هر منطقه ضروري است در ابتداي امر به زير ساخت‌هاي شهري منطقه توجه شود. تجربه بسياري از پروژه‌هاي از اين دست نشان مي‌دهد كه تامين جاده، آب ، مخابرات، برق و گاز و امكانات حمل و نقل بعد از راه اندازي پروژه ها آغاز مي‌شود كه اين تجربه چندان موفقي از آب در نيامده و نخواهد آمد. زيرا يك طرح تاسيس و يا گسترش فضاي كالبدي آموزش عالي تنها بخشي از يك طرح عظيم گسترش و توسعه از يك منطقه به شمار مي‌آيد.
- دانشگاهها و مراكز آموزش عالي به عنوان مركز انديشه و تفكر نيازمند به زير ساخت‌هاي تكنولوژيك متعددي مي‌باشند كه از مهمترين اين زير ساختها مي‌توان به ICT و كليه صنايع مرتبط به آن اشاره كرد. كه ضروري است پيش از شروع هر پروژه‌اي قابليت‌هاي حال و آينده تكنولوژي اطلاعات و ارتباطات منطقه مورد ارزيابي دقيق قرار گيرد.
- وجود پاركهاي علم و فناوري، مراكز تحقيقاتي و شهركهاي صنعتي مي‌تواند به عنوان يكي از پارامترهاي اصلي در طراحي و تدوين پروژه‌هاي تاسيس مراكز آموزش عالي به شمار آيد. زيرا اولا چنين مراكزي زير ساخت‌هاي اوليه مورد نياز منطقه را فراهم خواهند آورد و ثانيا دانشجويان و محققان مي‌توانند از محيط آزمايشگاهي و كارگاهي اين مراكز به نحو احسن استفاده نمايند. در ضمن بازار كار فارغ التحصيلان نيز شناخته شده‌تر است و از اين حيث مي‌توانند نوعي ارتباط صنعت و دانشگاه را بصورت عيني‌تر در حين تحصيل و يا احتمالا پس از آن تجربه كنند.

www.SID.ir

منابع و ماخذ

۱) اسميت ، جين. (۱۳۸۱)توانمندسازي :خوداموز ارتقا خويشتن ، ترجمه سعيد باقريان ، نشر خرم، تهران.
۲) امير كبيري، عليرضا. (۱۳۷۷)مديريت استراتژيك، انتشارات ملك، تهران.
۳) داودي، رسول. (۱۳۸۵)آسيب شناسي ساختار نظام آموزش عالي در اجراي برنامه‌هاي پنج ساله توسعه بخش (آموزش عالي)به منظور ارائه راهبردهاي مناسب، رساله دكتري دانشگاه آزاد اسلامي‌واحد علوم و تحقيقات.
٤) دسلر، گري. (۱۳۸٤) *مديريت منابع انساني* ، مترجم سيد محمد اعرابي و علي پارسائيان، انتشارات دفتر پژوهشهاي فرهنگي ، چاپ سوم.
۵) دولان و شولر. (۱۳۷۸)*مديريت امور كاركنان* ، مترجمان محمد علي طوسي و ديگران ، انتشارات سازمان مديريت دولتي ، چاپ دوم، تهران.
٦) رادفر، رضا. (۱۳۸٦) مكان‌يابي توزيع واحدهاي دانشگاه آزاد اسلامي‌و استراتژي ايجاد واحدهاي جديد در ايران، طرح پژوهشي، سه سفارش معاونت پژوهشي دانشگاه آزاد اسلامي، تهران.
۷) رحمان سرشت ، حسين. (۱۳۸۳)مديريت راهبردي در انديشه نظريه پردازان، انتشارات دانشگاه علامه طباطبايي ، تهران.
۸) طوسي ، محمد علي. (۱۳۸۰) مديريت و مشاركت كاركنان ، مركز اموزش مديريت دولتي.
۹) فرد آر، ديويد. (۱۳۸٤)مديريت استراتژيك ، مترجمان علي پارسائيان و سيد محمد اعرابي، انتشار پژوهشهاي فرهنگي، تهران.
۱۰) كونتز، هرولد. (۱۳۷۸)مديريت منابع انساني ، ترجمه اعظم رحيمي‌نيک ، انتشارات زند.
۱۱) نائلي ، محمد علي. (۱۳۸۱)انگيزش در سازمآنها ، انتشارات دانشگاه چمران.

12) peterson, Patrick. (2005) " Human Resource Management " , McGraw _ Hill.
13) Mello , Jeffrey A. (2006) , " Strategic Human Resource Management " , south-western , Thomson Learning.